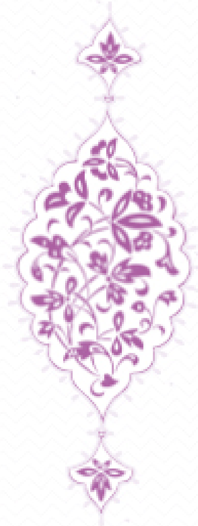

Namaz Sûrelerinin Türkçe Terceme ve Tefsiri

A. Hamdi AKSEKİ

DİB
YAYINLARI
cep kitapları

Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları/22
Cep Kitapları/96

Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel SALMAN

Yayın Koordinatörü
Yunus AKKAYA

Tashih
İsmail DERİN

Grafik
Mücella TEKİN
Din İşleri Yüksek Kurulu Kararı: 01.04.1965/340
22. Baskı, Ankara 2016

Baskı
Semih Ofset
Tel: (0.312) 341 40 75
2016-06-Y-0003-22

ISBN: 978-975-19-0191-0
Sertifika No: 12930

© Diyanet İşleri Başkanlığı

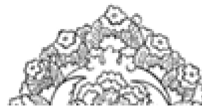
İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı
No: 147/A 06800 Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 295 72 94
Faks: 0312 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

Dağıtım ve Satış
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü
Tel: (0.312) 295 71 53 - 295 71 56
Faks: (0.312) 285 18 54
e-posta: dosim@diyanet.gov.tr

NAMAZ SÛRELERİNİN TÜRKÇE TERCEME VE TEFSİRİ

A. Hamdi AKSEKİ

Ön Söz

Kur'an-ı Kerim, insanlar için bir fazilet, bir hidayet ve saadet kaynağıdır. O, insanı karanlıklardan, dalâlet çukurlarından çıkarır; nûra, felâha ve selâmete ulaştırır.

İnsan, Kur'an'ı ne kadar dikkat ve ne derece saygı ile okursa, rûhu ve kalbi üzerinde o nisbette tesir yapar ve insanı Allah'ına yaklaştırır.

Kendisine mahsus usul ve kaidelere riâyet edilerek okunan bir Kur'an'ın, sade saygı ile dinleyenler üzerinde bile yaptığı eşsiz tesiri her vakit müşahede etmekteyiz. Bunu her insan kendi nefsinde deneyebilir.

Manasını bilen de, bilmeyen de ondan muhakkak ki kendine ve irfan derecesine göre bir feyiz ve nasip alır; onun nûru ile kalbini aydınlatır. Fakat manasını anlayan ve üzerin-de durarak okuyanlar için bu feyiz elbette da-ha derin ve daha ulvîdir.

İşte bunu düşünerek her müslüman için namazda okunması gerekli olan Fâtiha sûresi ile namaz sûreleri dediğimiz kısa sûrelerden 10'unu bu ufacık kitaba alarak, onların meâ-len tercümelerini ve kısaca tefsirlerini de yaptım.

Bu suretle hiç olmazsa isteyenler her namazda okunacak olan sûreleri derli-toplu, bir arada bulacaklar, hem de kısaca da olsa onların manalarını anlayarak onlar üzerinde durup tefekkür edebileceklerdir. İmanlı bir müslüman için bu kadarı da büyük bir kazançtır.

Bu münasebetle namaz içinde okunan Sa-lâvat-ı Şerîfe ile duaları da manalarıyla birlikte buraya koydum. Bu suretle bunların kolayca ezberlenmeleri de sağlanmış oluyor.

Tevfik ve hidâyet Allah'tandır.

A. Hamdi AKSEKİ
19/8/1949

Fâtiha Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ﴿١﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٢﴾ اَلرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٣﴾ مَالِكِ
يَوْمِ الدّ۪ينِۜ ﴿٤﴾ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَع۪ينُۜ ﴿٥﴾ اِهْدِنَا
الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذ۪ينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ﴿٧﴾

“Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm.
Elhamdülillâhi Rabbi’l-‘âlemîn. Er-Rahmâ-ni’r-Rahîm. Mâliki yevmi’d-dîn. İyyâke na’büdü ve iyyâke neste’în. İhdine’s-sırâta’l-müstekîm. Sı-râta’l-lezîne en’amte ‘aleyhim ğayri’l-meğdûbi ‘aleyhim ve le’d-dâllîn.”

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adı ile. Hamd (övmek, övülmek); O, âlemlerin Rabbi, O Rahmân, Rahîm, O, âhiret gününün mâliki Allah’ın (hakkı)dır, O’na mahsustur. İlâhi! Yalnız Sana ibâdet ve kulluk ederiz, sade Sen’den yardım dileriz. Bizi doğru yola hidâyet eyle. Kendilerine bol bol nîmet verdi-ğin bahtiyarların yoluna, ki onlar ne azıp sapmış, ne de gazabına uğramışlardır. (Duamızı kabul eyle Allah’ım!)”

Bu sûre yedi âyettir. Kur’an, bununla başlar. Buna “Fâtiha, El-Hamdü’li’llâh” sûresi denir. Beş vakit namazın her rek’atında bu sûreyi okumak vâciptir. Bu bakımdan namaz kılan her müslüman, bu sûreyi günde kırk kere, hiç değilse on yedi kere okuyacak demektir.[1] Bu sûre, bize Allah’ı sıfatlarıyla bildiriyor. Allah’a nasıl îman ve ibâdet etmek lâzım geldiğini tâ-lim ediyor. Bizi dünya ve âhiret saâdetine götürecek yolu gösteriyor.

Şimdi bu âyetlerin manalarını kısaca izah edelim:

El-Hamdü; hamd övmek demektir. Allah, bütün kemâl sıfatları kendisinde toplanmış, eksik sıfatlardan ârî, her varlığın yaratıcısı olan Vâcibü’l-Vücûd’dur.

Rabb; burada Allah’ın sıfatıdır; yarattıklarını terbiye eden, besleyip büyüten, istediği gibi kalıptan kalıba geçiren, onlara yap yapma diye tekliflerde bulunan, bazan sevindiren, bazan korkutan ve yavaş yavaş yetiştirip kemâle erdiren... Kısaca, Terbiyenin bütün lâzımlarına mâlik olan en kuvvetli ve en mükemmel bir mürebbî demektir.

Âlemîn (âlemler); canlı cansız, gördüğümüz ve görmediğimiz bütün varlık

âlemi demektir.

Rahmân; burada Allah'ın ikinci sıfatı olup pek merhametli, sonsuz ve umumi rahmet sahibi demektir.

Başka bir deyişle Rahmân; her mevcûda yaratılışının icab ettirdiği gayeye göre birtakım kabiliyetler veren, şahsının ve nev'inin yaşaması için gereken her şeyi hepsine birden -bunların isteyip istemediğine, çalışıp çalışmadığına, îmanlı veya îmansız olduğuna bakmayarak- vermiş olan ezelî, geniş, sonsuz rahmet sahibi demektir.

Binâenaleyh, Rahmân olması bakımından, Allah'ın rahmeti o kadar geniş ve umûmîdir ki, hiçbir mevcut O'nun dışında kalamaz. Âlemde her şeyin ilk olarak varlığı da, varlığın bekâsı da yalnız Allah iledir. Her şeye varlık veren ve varlığını devam ettirecek nice nice nîmetler bağışlayan O'dur. Bunları verirken canlıyı cansızdan, îmanlıyı îmansızdan ayırt etmemiştir. Yarattığı her mevcûda, yaşaması için gereken şeyleri daha önceden vermiştir. Çünkü Allah, Rahmân sıfatıyla muttasıftır. Rahmân, O'nun Esmâ-i Hüsnâ'sındandır.

Rahîm; çok merhamet edici demektir. Bu da, Allah'ın üçüncü sıfatıdır. Bu da çok merhametli manasına ise de bu, daha husûsî bir mahiyettedir. Allah'ın Rahîm sıfatıyla mutta-sıf olmasından şunu anlıyoruz ki: Akıl ve ira-deye, iyiyi kötüden seçmek kudretine malik olarak yaratmış olduğu insanlara, Allah'ın sonraki nîmetleri bir değildir ve bir olmayacaktır. Allah'ın bu nimetlerine kavuşmak için her şeyden evvel, insanın iradesini sarf ederek çalışması, Allah'ın gösterdiği yoldan yürümesi şarttır. Herkes kazancına bağlıdır. Amma Allâh isterse, onun bir amelini bin bir mükâfât ile de karşılar. Bu da Rahîm sıfatının muktezâsıdır.

Mâliki yevmi'd-dîn: Allah, Din Günü'nün Mâliki'dir. Bu da Sûre-i celîlede Allâh'ın dördüncü sıfatıdır. Din Günü, cezâ ve mükâfatın tahakkuk edeceği son gün, yani âhiret günü demektir.

Fâtiha'nın başında "Öğmek, öğülmek yalnız Allah'a mahsustur" denildikten sonra, Allah'ın bu dört sıfatının böylece arka arkaya getirilmesi, en yüksek saygı ile tâzimin, en ciddî bir öğmenin neden dolayı Allah'a has olduğunun hikmet ve manasını da açıkça göstermektedir. Şimdi mana şu demek olur: "En yüksek hürmet ve tâzim, öğmek ve öğülmek yalnız Allah'ın hakkıdır. Çünkü O, Rabbu'l-âlemîndir. Çünkü O, Rahmân'dır, Rahîm'dir. Çünkü O, Din Günü'nün Mâliki'dir."

"Din Günü'nün Mâliki'dir: Mâliki yev-mi'd-dîn" âyet-i celîlesi, şunu da haber veriyor ki; Allahu Teâlâ insanın yaptığı her iyi işi mutlaka âhirette mükâfatlandırır; fakat günâh işleyenlere de isterse adı ile muamele ederek cezâ verir, isterse lütfuyla muamele ederek ce-zâlandırmaz. Çünkü Allah, mutlak Mâlik ve Hâkim'dir; kendisine karşı işlenen bir günahı affetmek hususunda adâlet kaydıyla bağlı değildir.

İşte Fâtiha'nın ilk kısmında Allah'ın: "Rabb, Rahman, Rahîm, Din Günü'nün Mâli-ki" olduğu böylece haber verildikten sonra böyle bir Allah karşısında kulun ne yolda hareket etmesi gerektiği de şöyle tâlim olunuyor:

"İyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn: İlâ-hî! Yalnız Sana ibadet ve kulluk ederiz, ancak Sen'den yardım isteriz. Bizi doğru yola, nîme-tine eren, azıp sapmamış ve gazabına uğramamış olan o bahtiyarların yoluna hidayet et, o yolda götür."

Fâtiha'nın bu âyeti, insana tam bir istiklâl ve hürriyet rûhu telkin etmektedir. Demek ki; hakikî bir mü'min, yalnız Allah'ına ibadet edecek, yalnız O'ndan yardım isteyecek, başka hiçbir kimsenin kulu kölesi olmayacaktır. İnsanın, kendisi gibi insanlara kulluk etmesi, kendi gibi bir insanı putlaştırması, onlardan merhamet dilenmesi insanlık asâletine yakışmayan bir zillettir. Fâtiha'nın bu âyeti bunu en beliğ, en veciz bir ifade ile telkîn etmektedir.

Bu âyetlerin tertibi de dikkate değer: "Allah'ım! Yalnız Sana ibâdet ederiz, ancak Sen'den yardım isteriz" denilmekle Allah'tan yardım istemenin evvelâ irâdesini sarf ederek Allah'a ubûdiyet ve kulluğunu yaptıktan sonra olabileceği anlatılmış oluyor. Demek ki, Allah'ın nîmetlerinden tamamıyla faydalanabilmek, O'nun gösterdiği yolda yürümekle olabilecektir. "Yâ Rabb! Yalnız Sana ibâdet ve kulluk eder ve yalnız Sen'den yardım isteriz" demekle evvelâ O'nun yolunda yürüyerek çalışacağımıza söz vermiş ve bu çalışmamızda yardım istemiş oluyoruz.

"İhdina's-sırâta'l-müstakîm: Yâ Rab! Bizi doğru yola hidâyet et, ilet."

Bu âyetle bundan sonraki âyet, Allah'tan isteyeceğimiz yardımın ne olduğunu ve ne için yardım istediğimizi beyan ediyor, açıklıyor. Bunlardan anlaşılıyor ki: "Allah'tan istenilecek en büyük yardım, Allah'ın nîmetlerine eren mes'ut kimselerin yürüdükleri dümdüz ve dosdoğru yolu bize buldurmasıdır." Bize o yolu göstermesi ve o yoldan yürütmesidir. Allah'ın birliğine ve O'ndan başka ibâdete lâyık bir İlâh olmadığına inanmış olan bir mü'min Allah'tan daima kendisini bu doğru yola hidayet etmesini isteyecektir. Çünkü Allah'ın nîmetlerinden dünya ve âhiret sa-âdetinden kıymetli ve daha yüksek bir şey yoktur. Bunlar da ancak bu doğru yolda yürümekle elde edilebilecektir. Bu doğru yolun Kur'an, İslâm ve Peygamber'in gösterdiği yol olduğu söylenmiştir.

Görülüyor ki; bu âyetler bizi hayat yoluna irşad ediyor, Allah'ın nîmetlerine nasıl erişebileceğimizi anlatıyor. İlim, san'at, irfan, medeniyet ve servet, bunlardan hepsi, bu dünyada insanların can attıkları nîmetlerdendir ve işte bütün bunlar, Allah'ın gösterdiği doğru yoldan hiç sapmadan yürümekle elde edilebilecektir; bu âyetlerden anlaşılan hakikat budur. Şimdi Fâtiha Sûresi'nin genişçe bir meâlini, manasını verelim:

"Öğmek, öğülmek, en yüksek saygı ve tâ-zim, yalnız Allâh'ın hakkıdır, O'na mahsustur. O Allah ki, görünen ve görünmeyen, bilinen ve bilinmeyen, canlı ve cansız bütün varlık âlemini yoktan var ederek terbiye eden, yavaş yavaş yükselten, besleyip büyüten ve böylece her şeyi kemâline eriştiren mutlak kudret sâhibidir.

O Allâh ki, Rahmân'dır; çok merhametlidir. Yarattıklarının hepsine şahsını ve nev'ini muhafaza edecek her türlü kabiliyetleri, varlığını devam ettirebilmek için muhtaç olduğu her şeyi evvelâ hepsine müsâvî olarak vermiştir. Bunları verirken akıllıyı akılsızdan, îmanlıyı îmansızdan, çalışanı çalışmayandan ayırt etmemiştir. Her bir mevcut, istemeden ve kendi çalışması olmadan hayat nîmetine ve o nîmeti devam ettirecek diğer vasıtalara başvurmuştur.

O Allah ki, Rahîm'dir; akıl ve irade ile başkalarından üstün kıldığı insanlara, sonraki ve hele âhiret nîmetlerini herkesin çalışmasına, kazancına, îman ve ameline bağlamıştır.

O Allah ki, dünyada hayır yolunu tutanları âhirette hayır ile mükâfatlandırmak; buyruklarına aykırı olarak şer yolunu tutanları da cezalandırmak kudretine sahiptir; âhirette herkesi, dünyadaki ameline göre cezâlandırmaktan âciz değildir. Kendisine karşı gelmiş olanların günahlarını affetmek de elindedir. İşte Allah, böyle bir Allah'tır.

Ey bu sıfatlarla muttasıf olan Allah'ım! Sen birsin; yalnız Sana ibâdet ve kulluk ederiz ve işlerimizde ancak Sen'den yardım isteriz. Bizi doğru yola, nîmetine eren, azıp sapmamış ve böylelikle Sen'in gazabını üzerine çekmemiş olan o bahtiyar ve mes'ut insanların yoluna hidâyet et, o yola ilet, o yoldan yürüt. (Duamızı kabul eyle Allah'ım!)"

Sünnetler de dahil olmak üzere beş vakit namaz, kırk rek'at eder. İkindi ve yatsının sünnetlerini saymazsak otuz iki olur. Yalnız farzları nazar-ı dikkate alırsak on yedi rek'at eder.

Fil Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ

كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾

﴿٥﴾ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ

“Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm.
Elemtera keyfe fe’ale Rabbüke bi-ashâbil-fîl. Elem yec’al keydehüm fî tadlîl. Ve ersele ‘aleyhim tayran ebâbîl. Termîhim bi-hıcâratin min siccîl. Fece’alehüm ke’asfin me’kûl.”

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adı ile. Görmedin mi, nasıl etti Rabb’in Fil sahiplerine? Fendlerini, tedbirlerini (kötü düşüncelerini) bozup büsbütün perişan kılmadı mı? Üzerlerine sert taşlarla atış eden, sürü sürü kuşlar saldı da, hemen onları bir yenik hasıl (güve yiyip tanesiz kalmış ekin yaprağı, saman) gibi kılıverdi.”

Bu sûre, büyük bir olayı hatırlatmaktadır. Mîlâdın 570’inci senelerinde Habeşistan’ın Yemen Vâlisi Ebrehe, San’a’da büyük bir kilise yaptırarak Arapların yalnız en büyük mâbet olarak bu kiliseyi tanımalarını ve her yerden burayı ziyarete gelmelerini sağlamaya çalışmış ise de, onları Mekke’deki Kâbe’den bir türlü çevirememişti.

Bunun üzerine Kâbe’yi yıkıp yerini be-lirsiz etmeye karar verdi. Fillerle de kuvvetlendirdiği büyük bir ordu ile Mekke’ye yürüdü ve bir gün Mekke’nin yakınlarında karargâhını kurdu. Bunu gören ve maksadını anlayan Mekkeliler, dağlara çekildiler. Çünkü karşı koyacak hiçbir kuvvetleri yoktu.

Ebrehe ordusu yürüdü. Mekke’ye yaklaşınca birdenbire muhtelif cihetlerden alay alay, bölük bölük kuşlar peyda oldu ve gökyüzünü kapadı ve bunlar Ebrehe’nin askeri üzerine sert taşlarla atış ettiler. Bu kuşların attıkları taşlar kime değmiş ise vücudu delik deşik bir hâle gelmiş ve böylece Ebrehe ordusu neye uğradığını bilmeyerek perişan olmuş, vâdiler lâşe ile dolmuş ve Kur’an’ın tasvir ettiği gibi Ebrehe ordusu yenik bir hasıl gibi olmuştur. Böylece Ebrehe ordusu için Mekke’ye girmek nasip olmadı, kendileri yok oldu, fakat Kâbe yine dimdik durdu ve kıyamete kadar da öylece duracaktır.

İşte bu sûrenin hatırlattığı olay, bu İlâhî mûcizedir. Peygamber Efendimiz de bu yıl doğmuştu. İbrahim Peygamberden beri Tev-hîd mâbedi olan Kâbe, sonradan

putlarla dolmuştu. Fakat bu İlâhî mâbed, Hazret-i Muhammed Mustafâ eliyle yine eski mevkii-ni alacak, Tevhîd dîninin ve Müslümanlığın kıblesi, baş mâbedi olacaktı, Allah böyle dilemişti. Ebrehe ise, burasını yok ederek sapık-lık dînini, putperestliği daha kuvvetli bir sûrette yaşatmak istiyordu. Onun için Tevhîd dînini bütün dünyaya yayacak olan Hazret-i Muhammed'in doğduğu sene Cenâb-ı Hak İlâhî bir mûcize ile Ebrehe ordusunu yok ediverdi. Allah'ın iradesine aykırı olan bu kötü düşünceleri, kendi felâketlerini hazırlamış olmaktan başka işe yaramadı.

Bu olaydan kırk sene sonra Hazret-i Muhammed Mustafâ Peygamber oldu ve evvelâ Kureyş'i dîne dâvet etti. Kâbe'yi putlardan temizlemek istedi. Fakat Kureyş, bunu kabul etmedikleri gibi fazla olarak O'na birçok eza ve cefa da yaptılar. O zaman Mekkelilerden bu olayı gözleriyle görmüş olanlar da vardı.

İşte, Cenâb-ı Allah, Peygamberine indirmiş olduğu Fil Sûresi ile bu gerçeği onlara hatırlatmak istemiştir. Şimdi bu sûrenin geniş mânâsı şu demek oluyor: "Yâ Muhammed! Görmedin mi? Gözünle görmüş gibi gerçekten bilmiyor musun? Kâbe'yi yıkmak için filleri ile Mekke'ye yürüyen orduyu senin Rabb'in nasıl bir anda ve hatıra gelmeyen bir şekilde mahvetti. Onların tedbirlerini, kötü düşüncelerini, fendlerini, düzenlerini, kurdukları tuzakları nasıl altüst edivermiş ise, kudret ve kuvvetlerine güvenen koca bir orduyu kimsenin düşünemeyeceği bir şekilde nasıl yok etmiş ise sevgili Peygamberim, bugün sana tuzak kurmayı, seni yok etmeyi düşünen, Tevhîd dînini, Müslümanlığı ortadan kaldırmak için birçok tedbirlere, şeytanî fikirlere başvuran kimselerin plânlarını ve tedbirlerini de öylece ters çevirmeye kadirdir. Senin Rabb'in, âhiret azâbından başka dünyada dahi kurumları bozup dağıtmaya kaadirdir. Buna inanmayanlar, Kâbe'yi yıkmak isteyen ordunun başına geleni düşünsünler de ondan ibret alsınlar ve azgınlıklarından vazgeçsinler! Allah'ın sana olan inâyeti Kâbe'ye inâyetinden daha ziyadedir. Bunu anlamak istemeyenlerin başına gelecek felâket, Fil'li ordunun başına gelenden daha hafif olmayacaktır."

Bu sûre ile Peygamberimiz Muhammed Mustafa sallallâhu aleyhi ve sellem Efendimize düşmanlık yapanların, ona karşı kötü niyet besleyenlerin erinde gecinde yok olacaklarına işaret olunmuş ve nasıl ki öyle de olmuştur.

Kureyş Sûresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

لِا۪يلَافِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ ا۪يلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَٓاءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ اَلَّذ۪ٓي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ

وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

"Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.
Li îlâfi kurayş. Îlâfihim rihlete'ş-şitâi ve's-sayf. Felya'büdû Rabbe hâze'l-beyt. Ellezî et'a-mehüm min cû'ın ve âmenehüm min havf."

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile. Kureyş'in birbirleriyle veya başkalarıyla andlaşması, anlaşması için; hele yaz ve kış seferlerine (faydalandıkları) andlaşması için, onlar (Kureyş) bundan böyle bu evin (Kâbe'nin) sahibine (Allah'a) ibâdet etsinler; – O (sahip) ki, onları büyük bir açlıktan kurtardı ve müthiş bir korkudan emin kıldı."

Kureyş, Arapların en asîl kabilesi ve Hazret-i Peygamber Efendimiz de bu kabileden idi. Kâbe'yi gözetleyip koruyan da bunlardı. Araplar, Kâbe'nin koruyucuları olmalarından ötürü, Kureyş'e çok saygı gösterirlerdi. Kureyş, yaz ve kış seyahatlerinde de Kâbe'nin yüzü suyu hürmetine kimseden bir zarar görmezler; herkesle anlaşmalar, andlaşmalar yaparak serbest serbest seyahat ederler ve böylece hem maddî hem de manevî nüfuzlarını koruyarak emniyet içinde yaşarlardı. Yakınlarındaki memleketlerde halk türlü vahşet ve şekavet içinde vurulup çarpılıp dururken Kureyş kabilesi Mekke ve etrafında emniyet içinde yaşadıkları gibi, Yemen, Tâif ve Habeş gibi memleketlere yaptıkları ticaret seferlerinde de saygı görüyorlar, emniyetle gidip geliyorlardı. Mekke'nin ve Kureyş kabilesinin kazandığı bu yüksek nüfuz, bu emniyet ve itibar şüphe yok ki orada bulunan ve Allah tarafından büyük bir şeref kazanmış olan Kâbe'nin yüzü suyu hürmetine idi. Bütün bunları Kâbe'ye ve bunun sahibi olan Allah'a borçlu idiler.

Sonra bu mukaddes ev, içine putlar doldurulsun diye değil, bir tek Allah'a ibâdet olunsun için kurulmuştu ve Allah'ın onu Ebrehe ordusunun taarruzundan koruması da ileride gelecek olan Peygamber Hazret-i Muhammed (aleyhi's-selâm)'in o evi putlardan temizleyerek Tevhît dîninin merkezi yapacağı içindi. Ve yarım asır evvel Fil'li ordunun başına neler geldiğini de Kureyş pekâlâ biliyordu.

O hâlde Kureyş'e yaraşan, Kâbe niçin kurulmuş ise, o maksat ve gayeyi belirtmesi için onu temizlemek üzere gönderilmiş olan Hazret-i Muhammed (aleyhi's-selâm)'e inanmak ve ona arka çıkmaktı. Allah'ın birliğine îman ile Tevhîd dînine ilk önce onların sarılması gerekti. Hâlbuki Kureyş böyle yapmadı. Hazret-i Muhammed (aleyhi's-selâm)'in Allah'ın birliğini ilân etmesine karşı putperestlikle ısrar etmek isteyerek ilk önce küfür ve isyana kalkışan, düşmanlık gösteren onlar oldu. Bu ise bir nankörlük idi.

İşte bu sûrede Cenâb-ı Hak, Kâbe yüzünden Kureyş'in gördüğü bu nîmetlere ve bunlara karşı nankörlük etmenin büyük bir ceza ve felâketle karşılaşacağına işaret buyurduktan sonra; "Öyle ise aklınızı başınıza alın da sizi bu mukaddes evin yüzü suyu hürmetine felâketlerden kurtaran, açlıktan koruyan, korkulardan emin kılan bir Allah'a ibadet ve kulluk edin! Putlara tapmayın, Allah'ın size verdiği bu kadar nîmete karşı nankörlük etmeyin!" buyurmuştur.

Bu sûreden şunu da anlıyoruz ki, gördüğü nîmetlere, iyiliklere karşı nankörlük etmek insanlığa yakışmayan en bayağı bir şeydir. Kadri kıymeti bilinmeyen nîmet de günün birinde elden çıkar. Sonra, her nîmet başı Allahu Teâlâ olduğu için her insanın birinci vazifesi, Allah'ı tanımak ve yalnız O'na ibadet etmektir. O'ndan başka ibadete lâyık yoktur.

Kitabın tamamını aşağıdaki linkten edinebilirsiniz.

yayinsatis.diyanet.gov.tr